

„SÆRE HISTORIER“

Copyright 1953 og 1962 by Gyldendalske
Boghandel, Nordisk Forlag A.S.,
Copenhagen. Bogen er sat med Linotype

Janson og trykt i

Gyldendals Forlagsrykkeri, København.

Typografi og omslag:

Austin Grandjean, SIG.

Printed in Denmark.

1098

INDHOLD

TO LEGENDER

Silvanus af Nazareth	7
Theodora og Theodoros	16
DET UKENDTE TRÆ	27
BLOT EN DRENGESTREG	35

MORDSAGEN

En Kafka-Idyl

I Politigården	42
II På sporet	54
III Hotellet	60
IV Rapporten	68
V Hotelldrengen	75
VI Opklaringen	81
VIDUNDERBARNET	90

KONCERTEN

I Rygtet	101
II På vej	110
III Åbenbaringen	119
DE TO TVILLINGER	133
TIGRENE	145

var valgt til helgen under navnet St. Theodora, blev der stor glæde i det lille kloster, der hidtil ikke havde haft nogen helgen at vise frem, selv barnet, der nu ikke vidste om det skulle anse Theodora for sin far eller mor, hørte omsider op med at græde, og da abbeden døde i sin høje alderdom, blev det under navnet Theodoros abbed i hans sted, og der fulgte nu en lang og lykkelig tid for klosteret, ti abbed Theodoros overgik højt sin forgænger, ikke blot i visdom og fromhed, men også i alder.

DET UKENDTE TRÆ

Kongen havde så meget at bestille at han ikke kunne få tid til at passe sin have. Derfor måtte han ansætte en gartner, og den han valgte frem for hundrede andre var så dygtig til sit fag at han havde lært sig selv latin for at kunne nævne blomsterne ved deres rette navn. Såsnart hans store hænder rørte jorden var det et kærtegn som jorden straks besvarede med blomster, og efterhånden blev der så fuldt af blomster i kongens have at jorden måtte gødes dobbelt for at bære dem, og dog var der blandt disse blomstermængder ikke en eneste blomst der ikke havde just den rige farve og just den skønne duft som den skulle.

Men i haven voksede et træ hvis høje stamme var både ladden og glat af mos, men hvis krone fra den tidlige vår til den tidlige vinter stod fuld af hvide blomster der i sollys fik et vidunderligt skær som næsten fordunklede solen. Dette træ var havens sjældenhed ti det voksede intet andet sted på jorden, og dog talte gartneren ikke højt derom, ti han kendte ikke træets latinske navn, hvad han selv anså for en mangel på faglig dygtighed. Men sine blomster, der jo sletikke var hans egne, elskede han så højt som sin egen søn.

Denne søn havde han naturligvis opdraget til at blive sin egen efterfølger som kongelig hofgartner – med så stort held at drengens bløde næse af sig selv rynkede sig på en ganske bestemte måde når den oprangede duften fra hver enkelt blomst. Og dog gik drengen altid og så misfornøjet ud, måske fordi han ikke kunne komme til at spille bold i haven for de mange blomster. Men skønt gartneren daglig gav ham lov til at gå ud på vejen og spille bold, gik han altid

rundt i kongens have og rynkede hvert øjeblik næsen på en helt ny måde. Kun når han kom til det ukendte træ, som var det eneste træ faderen havde forbudt ham at klatre i, blev hans næse usikker og bevægede sig som en urolig blodpuls, så forunderlig var de solhvide blomsters duft.

En skønne dag opdagede gartneren at hans søn var forsvundet. Først troede han at han endelig havde gjort alvor af at gå ud på vejen og spille bold, men på vejen var der intet andet at se end hestepærerne som den hest der var for kongens karet hver dag lod falde uden for haven for at gartneren let kunne skrabe dem op på sin spade og anvende dem som gødning i haven. Men den dag var gartneren så urolig over sin søns forsvinden at han lod de gule pærer ligge og gav sig til at lede mellem blomsterne i sin have skønt der vel knap var plads til drengen der, og han fandt ham heller ikke.

Da hørte han omsider sin søns stemme som han kendte så godt at hans hjærte ganske af sig selv begyndte at banke på en ganske bestemt måde hvergang han hørte den. Men den led så forunderlig skøn nu at hans hjærte kom til at skælve på en helt ny måde. Så hurtigt hans ben ville løb han hen til det ukendte træ, ja skød endda genvej tværs over et dejligt blomsterbed. I træets krone lyste drengens øjne frem mellem de lysende blomster.

— Dreng døg, råbte gartneren, hvordan har du båret dig ad med at klatre op ad den slimede stamme?

— Jeg lånte et par snabelsko af elektrikereren, svarede drengen stolt deroppefra. Hans far var allerede halvt bedøvet af blomsterens sære duft, han var sletikke sikker på at han ikke skulle til at besvime, men han ville have sin søn ned først og råbte i stor åndenød:

— Kom ned, dreng, inden du falder og brækker dig din hals.

— Jeg kan ikke komme ned, svarede drengen, jeg har taget skoene af og smidt dem ned for ikke at svine blomsterne til.

De ældrende gartner glemte helt at han var ved at besvime

for at lede efter de snabelsko. Selv da mørket var faldet så tungt på hans øjne at han ikke kunne se, ledte han for ikke at spilde tiden, men de var ikke at finde et eneste sted i hele haven. Da gravede han ned og søgte under jorden, men da han endelig havde fundet dem i jorden under det ukendte træ, var han så langt fra sin søn at hans arme ikke kunne kaste snabelskoene op til ham.

— Ak, søn, klagede han, er jeg da så gammel at jeg ikke kan kaste de sølle sko det samme stykke vej op som du kan kaste dem ned uden besvær.

— Det er det samme, gamle far, jeg sidder dejlig heroppe.
— Du dumme dreng, råbte gartneren med vred stemme, når det bliver frost og kronen bliver tom for blade, falder du jo ned og brækker dig din hals.

— Det gør ingenting, så skal du blot vande jorden der hvor jeg falder ned, og jeg vil vokse op med et blomstrende træ og sidde og synge i toppen.

— Snak, dreng, sagde den gamle og vidste ikke mere at sige. Da det blev frost og den kyske sne faldt ned, begyndte også det ukendte træs blade at falde, oven på sneen lå de og skinnede så den hvide sne næsten blev sort derved. Men da det sidste blad var faldet, var der intet mere til at holde drengen oppe, så faldt også han med så stor kraft at han forsvandt ned i jorden. Den gamle gartner græd og ville grave sin søn lig frem, men jorden var da så hård af frost at ingen spade kunne trænge igennem. Da snakkede han længe med sig selv, hvad der begyndte at høre hans alder til, og han havde jo ingen anden:

— Vande jorden, dumme dreng, hvad skulle det hjælpe, vandet ville straks fryse til is.

Alligevel vandede han jorden som hans søn havde budt, og han varmede vandet først, for han håbede at det varme vand ville smelte frosten.

Og et ukendt træ skød op så hurtigt at drengen der sad i dets top end ikke kunne nå at trykke sin fars rystende hånd i forbifarten. En sky af forunderlig duftende blomster bar ham

op i himlen selv båret af en høj stamme der skød op af jorden så hurtigt som en eksplosion, ti den var så glat af mos at gnidningsmodstanden var meget ringe. Og træet stod ved siden af det gamle, det andet i verden af sin art og det højeste af arten, fuldt af blomster i den kolde vinter, så strålende i vintersolen at drengen sang nok så fornøjet skønt han stadig var i sit sommertøj med korte bukser og slet ingen skjorte.

— Kom ned, dreng, råbte faderen, du ved jo hvordan det går, du falder ned og brækker dig din hals ligesom sidst.

— Det gør ingenting, svarede drengen mens han holdt op at synge, jeg kender turen, du skal blot vande jorden der hvor jeg falder, så vil jeg vokse op med et blomstrende træ og sidde og synge i toppen.

— Hvor du kan snakke, brummede den gamle gartner, blir du da aldrig voksen.

Hele den sprælske vår og hele den varme sommer sang drengen i træets top, og bægge de ukendte træer duftede så alle mennesker i miles afstand blev forunderlige om næsen derved. Alle valfartede til de to træer som var sjældenheden i kongens have, ja kongen selv, der havde så meget at bestille, kom kørende i sin karet og gav sig så god tid, at han ikke blot gav sin dygtige gartner en orden, men også spurgte venligt til hans søn.

— Ak, herre konge, svarede den gamle med tårer i øjnene, han klatrer i træerne fra morgen til aften, jeg har aldrig et roligt øjeblik, han har allerede een gang brækket sig sin hals.

Da lo kongen og slog den gamle gartner på skulderen:

— Dreng kan stå for alt i den alder. Også kronprinsen har mere end een gang måttet bøde med et knækket kraveben når han kom for højt op i min kones pæretræer. Det sømmer sig ikke at jeg taler om mig selv. Men hvis man var dreng og havde sådanne træer til sin rådighed! Ja jeg bør da vide hvad de hedder på latin?

Der stod den gamle mand der var blevet hofgartner fordi han kendte alle navnene på latin — og netop det træ der havde kongens højeste bevågenhed vidste han ikke navn på! Og fordi

han frygtede at blive afskediget og skilt fra sin søn om han indrømmede sin mangel på faglig dygtighed, svarede han med lav stemme, som generede han sig for at røbe sin lærdom:

— Arbor incognita, — men det var ikke træets navn, ti det betød blot at dets navn ikke var kendt.

— Ja, De er manden, sagde kongen fornøjet.

Da kongen var gået, gik den gamle gartner hen under det ukendte træ og råbte:

— Kongen har spurgt efter dig. Du må komme ned med det samme.

— Hvordan skulle jeg komme ned? råbte drengen tilbage. Da sukkede den gamle, ti han vidste intet svar.

Men da det led mod efterår og de første blade faldt, gik gartneren til brandmesteren, ikke for at låne en brandstige, ti ingen stige var så høj som de ukendte træer, men for at bede ham sende fire brandmænd med et net som hans søn kunne springe ned i. Men brandmesteren kunne ikke give sin tilladelse medmindre der gik ild i træet, og skønt gartneren til sidst lå på gulvet på bægge knæ og græd og bad, kunne brandmesteren ikke suspendere de ordre han een gang for alle havde fået i brandloven og som det var hans opgave at effektuere.

På hjemvejen købte gartneren den største økse han kunne få, ti nu ville han fælde træet. Han vidste vel at det ville blive hans livs tungeste arbejde, ti stammen var glat og tyk, og hvem turde hjælpe ham med at fælde det træ der havde kongens bevågenhed?

— Fæld ikke træet, skreg drengen da han så faderen komme med den drabelige økse, det vil vælte og knuse alle dine blomster.

— Blomsterne må alligevel dø, ti luften er så fuld at de ikke kan komme af med deres duft, sagde gartneren og huggede, men øksen gled mod det glatte mos og havde større virkning på luften end på træet.

— Far, hug ikke, kongen afskediger dig, hvad vil du så leve af?

- Jeg er ikke længer værdig at kaldes kongens gartner, ti jeg har løjet for hans øren. Og gartneren huggede igen og øksen gled så langt ind i stammen at han ikke kunne få den ud igen. Da skreg drengen så fortvivlet at alle havens fugle skrigende flygtede bort:

- Far, far, hug ikke, træet vil vælte og jeg vil falde ned og brække min hals.

- Dreng kan stå for alt i din alder, og du kender jo turen.

Og gartneren sled i sit økseskaft og fik det omsider løs med så stor kraft at han faldt baglæns om på jorden mellem blomsterne, og adskillige af dem blev hængende i hans hår da han rejste sig for at hugge igen. Hele natten huggede han - dog gik den halve med at trække øksen ud når den først var kommet ind. I en diset morgentime væltede træet mens drengen skreg så hjærteskærende at den gamle gartners hjærte helt holdt op at slå. Dog løb han den lange vej langs det væltede træ og standsede først op ved dets top. Der lå et vidunderlig duftende bjærg af hvide blomster, han lagde sig på knæ deri og skrabede, på trods af sin iver, de hvide blade forsigtigt til side for ikke at komme til at kradse sin søns øjne ud.

Allerødest - der hvor blomsternes blade ikke mere formåede at tage af mod faldet - lå drengen med brækket hals. Så hurtigt havde hans far løbet på sine gamle ben at det varme blod endnu ikke var færdigt med at løbe ud af det store sår.

Folk fra nær og fjern havde hørt det frygtelige skrig og det vældige brag da træet faldt, de kom løbende til i store skarer, selv kongen kom kørende i sin karet og gav ikke engang hesten tid til at tabe sine gule pærer på det sædvanlige sted uden for haven. Alle veg ærbødigt til side for kongens karet, og da han sprang ud af den, var der dem der begyndte at råbe hurra.

- Hvad har De gjort ved arbor incognita? råbte kongen fortræddiget.

- Ingenting, herre konge, hviskede den gamle mens tå-

rerne trillede ned ad hans kinder. Da bed kongen i sin læbe og tav, han og hele folket ynkedes over den gamle mand der havde blomster i håret efter de sindssyges skik. Og skønt gartneren havde gjort sig skyldig i majestætsfornærmelse, tilbød kongen at køre ham til mentalundersøgelse i sin egen karet, og alle veg ærbødigt til side og råbte hurra.

Mentalundersøgelsen var endnu ikke afsluttet den dag da gartnerens eneste søn skulle begraves på kirkegården, og dog fik han lov til at være med. Da han stod ved den åbne grav hvori hans søn lå, kun sparsomt dækket af tre skovfulde jord, forstod alle hvordan det var fat med ham, ti med høj skælvende røst bad han graveren om at hente en kedel varmt vand før han kastede graven til. Graveren rystede på hovedet, men ikke for at sige nej, spørgende så han på kongen der personligt var til stede, og kongen nikkede mens han så skråt ned i jorden og holdt læberne tæt mod hinanden.

Kedlen blev bragt den gamle der rystede på hænderne så vandet skvulpede ud af dens tud, men da det første skvulp ramte drengen i graven, skød en blændende duftende sky forbi de forbavsedede øjne, båret så højt op i himlen af en glat mosklædt stamme at intet syn kunne se dens top. Men en vidunderlig duft bredte sig over kirkegården.

- Han lever, råbte den gamle gartner mens han faldt på knæ og helt skjulte ansigtet i sine store hænder.

Alle så til siden med usikre smil og vidste intet at sige. Som rimeligt var, blev det kongen der brød den duftende tavshed, han rømmede sig mange gange og sagde så:

- Det synes at være *endnu* et arbor incognita.

Disse ord kom på avisens forside den næste dag, men fyldte ikke mere end at der også blev plads til en beretning om den gamle gartner. Det var vel blevet nødvendigt at afsætte ham som gartner i kongens have, men på grund af hans store dygtighed i latin havde kongen forundt ham stillingen som gartnermedhjælper på kirkegården.

Kirkegårdsgartneren var ikke for ingenting gartner på en kirkegård, han var et godt menneske der intet forlangte af

den gamle, men lod ham gøre hvad han selv ville. Og hver eneste dag fra morgen til aften kunne man se den døende gartner vande det duftende ukendte træ på sin søns grav der forsvandt så højt oppe i himlen at intet syn kunne følge med.

— Hør han synger endnu, sagde han til alle de mennesker der kom forbi, og de nikkede, mens de så skråt ned i jorden og holdt læberne tæt mod hinanden.

BLOT EN DRENGESTREG

To drenge der var brødre, fordi de havde samme forældre, havde desuden en onkel til fælles der en skønne dag fik fjernet et ben. Af den grund steg drengenes interesse for denne onkel så stærkt at forældrene mente at måtte berolige dem med en videnskabelig forklaring. Onkel havde en dag revet hul på sin storetå, og gennem hullet var der krøbet en masse dyr op i hans ben, nogle dyr der rigtig nok var så små at man slet ikke kunne se dem, og som far kaldte bakterier og morbaciller, hvorfor storebror foretrak at kalde dem bakciller, mens lillebror kaldte dem batterier. Disse løjerlige dyr krøb op igennem benet ad en rød stribe, og det gjaldt om at save benet af før de nåede ind i kroppen for så ville onkel dø. Nu levede han og havde fået kunstigt ben og det var så godt som et rigtigt ben, og dermed mente forældrene at drengene var beroligede.

På bare fødder kom en lille dreng rendende ved siden af en hest for en vogn, ti han ville undersøge hvordan en hest der dog havde fire ben alligevel bar sig ad med at løbe. Derfor glemte han at undersøge hvordan han selv bar sig ad med at løbe, og pludselig rev den ene storetå al den følelse han havde i kroppen til sig, og han hoppede omkring på et enkelt ben og sagde ooooh!, mens han forvred sit endnu meget lille ansigt, der aldrig skulle blive større. Fra den dinglende storetå, der sandsynligvis var stødt mod en skarp sten, faldt en tung dråbe blod ned i den nærmeste rendesten — netop som to store drenge kom forbi.

— Ov han har blodforgiftning, sagde den mindste. Du skal til doktoren.

3*